

روزنامه آب و هوا

از جمادی الاول ۱۳۹۹ الی جمادی الاول ۱۴۰۰... از فروردین ۱۳۶۱ تا فروردین ۱۳۶۲

آب و هوا نگاری
به روایت
ناصرالدین شاه قاجار

● روزنامه آب و هوا؛ آب و هوانگاری به روایت ناصرالدین شاه قاجار

● الناز بایرام زاده

انتشارات پرند

● مدیر هنری و طراح گرافیک: سعید صادقی ● مدیر اجرایی: سید امین سقراطی ● حروف نگار: ملیحه انتصاری
● چاپ و صحافی: مشکی ● بهار ۱۴۰۲ چاپ چهارم ● تیراژ: ۳۰۰ نسخه ● شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۵-۴۵-۰

● پخش: ققنوس ● جستارهای تاریخی ۶ ● حق چاپ محفوظ است.

● سرشناسه: بایرام زاده، الناز، ۱۳۶۶- ● عنوان و نام پدیدآور: روزنامه آب و هوا از جمادی الاول ۱۲۹۹ الی جمادی الاول ۱۳۰۰...
از فروردین ۱۲۶۱ تا فروردین ۱۳۶۲: آب و هوانگاری به روایت ناصرالدین شاه قاجار/ ویراستار الناز بایرام زاده. ● مشخصات نشر:
تهران: انتشارات پرند، ۱۳۹۹. ● مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص. ۲۱/۵ x ۱۴/۵. س. م. ● فروست: جستارهای تاریخی: ۶. ● شابک:
-۴۵-۸۹۵۵-۶۰۰-۹۷۸. ● وضعیت فهرست نویسی: فیا ● موضوع: ناصرالدین شاه قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷-۱۳۱۳ ق. --
خطرات ● موضوع: هواشناسی -- ایران -- تاریخ ● موضوع: Meteorology -- History -- Iran ● رده بندی کنگره: DSR ۱۳۶۹
● رده بندی دیویی: ۹۲/۷۴۵.۹۵۵/۶ شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۷۹۰۵۴

● نشانی: تهران. خیابان آیت ا... طالقانی. خیابان برادران شهید مظفر شمالی. بن بست کیا. پلاک ۷. واحد ۲. ● تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۱۰۳۸۱
● وبسایت: www.parandepub.ir ● ایمیل: info@parandepub.ir

قیمت: ۹۶۰۰۰ تومان

مقدمه

ناصرالدین شاه قاجار که چهارمین پادشاه سلسله قاجاریه بود، شش صفر سنه ۱۲۷۴ ه. ق در قریه کهنمور حوالی تبریز به دنیا آمد.

پدرش محمدشاه قاجار و مادرش ملک جهان خانم مهدعلیا از زنان مقتدر دربار قاجاریه بود. وی پس از درگذشت پدرش بر اثر بیماری نقرس در قصر محمدیه در حوالی باغ فردوس در سنه ۱۲۶۴ ه. ق به تخت سلطنت نشست و تا هفده ذی القعدة سنه ۱۳۱۳ ه. ق سلطنت کرد و چند روز قبل از برگزاری جشن قرن که جشن پنجاهمین سال سلطنتش بود در حرم شاه عبدالعظیم حسنی رحمته الله علیه توسط میرزا رضا کرمانی ترور شد و سلطان صاحبقران به دلیل ترورش در حرم شاه عبدالعظیم حسنی رحمته الله علیه با نام «شاه شهید» خوانده شد.

ناصرالدین شاه در دوران پنجاه ساله سلطنتش ایران را در بسیاری از جهات روبه جلو حرکت داد و زمان سلطنت او دوران نخستین ها بود او پادشاهی خاطره نویس، نقاش، خطاط، عکاس و شکارچی بود.

وی علاقه زیادی به ثبت و تحریر خاطرات روزانه خود داشت و به شرح وقایع روزانه که شامل عکاسی، نقاشی و شکار به همراه سفرهای گوناگون داخلی و رفتن به بیلاقات بود، پرداخته است اما آن چه حائز اهمیت است در این روزنامه خاطرات، بسیار کم به وقایع سیاسی مملکت پرداخته است. بلکه آن‌ها را در دفترچه‌های مجزائی به صورت رمز و تلگرافی نگاشته است.

یادداشت‌های روزانه ناصرالدین‌شاه نوشتاری ساده و بی‌تکلف به دور از هرگونه الفاظ پرطمطراق است که درباریان و زنان حرم‌خانه در نامه‌نگاری با شاه بدان استناد می‌کردند. در بسیاری از خطوط، ناصرالدین‌شاه خود را با لفظ «ما» جمع بسته است.

در این روزنامه‌ها شاه اطرافیان‌ش را با همان لفظی که خود بکار می‌برد یاد کرده است مثل: چُرُق، کُلْجِه، جوجه، باشی و ... کتاب فوق حاصل استنساخ بخشی از روزنامه خاطرات ناصرالدین‌شاه به قطع رحلی بزرگ از صفحه ۲۰۲ الی صفحه ۲۹۳ است که اصل آن در بخش اسناد خطی سازمان اسناد ملی ایران تحت شماره ی ۷۴۷۹-۲۹۵ در بخش آلبوم‌های بیوتات بایگانی شده است.

روزنامه مبارکه، روزنامه هوا و اثرهای آسمانی و زمینی است که در طول یک سال از هجدهم شهر جمادی الاول سنه ۱۲۹۹ ه. ق. الی هجدهم شهر جمادی الاول سنه ۱۳۰۰ ه. ق. توسط ناصرالدین‌شاه قاجار تحریر شده است. بخش‌هایی از این روزنامه خاطرات به خط کاتب تحریر شده است. ناصرالدین‌شاه در این روزنامه به ذکر وقایع آب و هوا و انقلابات آسمانی پرداخته است و در خلال نگارش آب و هوا به شرح وقایع آن روز که بعضی در دارالخلافه الباهره طهران

در عمارت ارگ سلطنتی گلستان، یا به دید و بازدید خانه رجال و مهمانی‌های اعیانی و بعضی از آن درییلاقات اطراف طهران به شکار گذشته پرداخته است. در طول این یک سال شاه سفری به غارستاق مازندران نیز داشته است که به شرح وقایع سفر و آب و هوای غارستاق پرداخته است. از جمله مطالب دیگری که شاه به آنها پرداخته است ستاره دنباله‌دار و پدیده خورشیدگرفتگی است و در انتهای پایانی کتاب به شرح عروسی تومان‌آغا فخرالدوله دختر ادیب ناصرالدین شاه با مهدیقلی خان مجدالدوله پسر دایی ناصرالدین شاه پرداخته است.

کتاب حاضر تنها کتابچه آب و هوای ناصرالدین شاه قاجار است که تحریر و مرقوم شده است در سالیان محدودات تنه‌ایه ذکر وقایع روزانه، وقایع جاری کشور و شرح سفرهای داخلی و خارجی پرداخته است، از این جهت مطالعه این کتاب در شناخت ذوق و توجه ناصرالدین شاه قاجار در باب آب و هوا حائز اهمیت است. و تنها همین یک سال، کتابچه‌اش مرقوم شده است، با مراجعه به اسناد آرشیوی به مورد مشابهی برخورد کرده‌ایم.

شیوه‌ی تصحیح

در شیوه‌ی تصحیح و باز نویسی این متن که به خط ناصرالدین شاه قاجار است، به اصل متن وفادار مانده‌ایم و تنها بخشی از رسم الخط را که با رسم الخط امروزی متفاوت است، به شیوه امروزی تحریر کرده‌ایم.